

ህዝቢ ኤርትራ እንታይ ምስ ረኸበ “ኩራዕ - ተሓበን”

ዝብል ኣዘራርባ፡ ንበሃማት ጥራሕ እዩ።

ዝኸበርካ ህዝቢ ኤርትራ፡ “ኩራዕ - ተሓበን” ዝብል ኣዘራርባ ተኸቲለ ሓሳባተይ ክጽሕፍ እንከለኹ፡ ብመጠኑ ሕልናዊ ዕረፍቲ ይህበኒ። ኣነ ከም ሰብ ንዘሎ ኩነታት ሃገረይን ሕብረተ-ሰባይን፡ ኣብ ፖለቲካዊ፡ ቁጠባዊ ማሕራዊ ብዓቢኡ ከኣ፡ እቲ ኣብ ሂወት ሓደ ሕብረተሰብ፡ እቲ ቀንዲ መሰረታዊ ንኩሉ ትካላት መኣዝን ዘትሕዝን ዘመሓድርን ቅዋማዊ ሕጊ’ዩ እብል። እዚ ከይገበርካ፡ “ተሓበን - ኩራዕ” ምባል፡ ንቡር መነባብሮ ከይረኣኽ 330 ዓመታት ኣብ ሓደ ሕብረተሰብን ሃገርን ዝኸንካ መሪር መስዋእቲ ዝኸፈልካ፡ ልቦና ዝመልኦ ሕጊ እንዳባ ዝጸንሓካ መግዛእቲ ጥልያን እንግሊዝ ኢትዮጵያ ከም ዘለዎ ዝተቐበሉዎ ኮይኑ፡ ግን ካብ ነጻነት ክሰብሩ ሕጂ ሓጋግን-ፈጻምን-ፈራድን ብዘይብሉ እቲ ስርዓት ብከርፋሕ መነባብሮ መሰልካን ክብርኽን ንሕስያ ዘይብሉ ረገጹ ክሰብሩ ሕጂ ይኸይድ ኣሎ። ንመን’ዩ “ተሓበን-ኩራዕ” ዝብል ዘሎ? ኣነ ከም ሓሳብ ኣቕራቢ፡ ህዝቢ ኤርትራ ኣበዮናይ ኩነታት ኣሎ፡ እቶም ከምኡ ዝብሉ ዘለዉ ኣበዮናይ ዘበን ከም ዘለዉ ዝፈልጡ ኣይመስለን።

ዝኸበርካ ህዝቢ ኤርትራ፡ መሰልካን ክብርኽን እናተረገጽካ፡ ብቃላት ክነግሩኽ እሞኽኣ ንኣኽ/ኺ ኤርትራዊ/ት ብስቕታ ትኸይድ ኣሎኽ። እዚ ንሰማዒ ዘገርም’ዩ። ስማዕ ኤርትራዊ፡ ንስኽ ሰብ ኢኽ ኣእምሮ ብኣምላኽ ዝተዋህበካ፡ እንስሳታት ናይ ባዕሎም ሕጊ ከም ዘለዎም ትፈልጥ ኢኽ። ሕጂ’ውን ደጋጊመ ንስኽ ሰብ ሓሙሽተ ህዋሳት ዘሎካ ኢኽ። ኣብ መበል 21 ክፍለዘመን እትነብር ዘሎኽ፡ ከምቲ ኣህዛብ ናይ ካልእ ክፍለዓለም ማዕረ ማዕረኡ ክንከይድ ዝነበሮ ብዘይምኽድና፡ እዚ ከኣ በቲ ስርዓት ኣብ ዓዘቕቲ ድኽነት ዓጸባን ጥምሮትን ጸልማትን ጽምእትን ስደትን ፋሕፋሕን (ምብትታንን)፡ መንእሰይ ኣብ ክንዲ ብትምህርቲ ዝጸግቡ እቲ መወዳእታ ዘይብሉ ዕስክርና ዕድመ ንእስነቶም ክሰብሩ ዘብሊ መጻኢ ራኢ ዘይብሉ ጸልማት ስለ ዝኸኖም፡ ንስደት ክውሕዙ ንዓለም ዘገርም ምዕራፍ ታሪኽ መዛረቢ ኮይኑ ዘሎ’ዩ። እዚ ከኣ ከም ሰብ ከም ኤርትራዊ ብተሕዳሮ ጥራሕ እዩ።

ንሕና ኤርትራውያን ፈሊጥና ዲና ከይፈለጥና ዘድሊ ዘዮድሊ ኣብ ርእሲ መንእሰያት ደቅና ብተሕተካሪና። ኣንቱም ሰባት፡ ሰባት ኢኹም፡ ወዲ ሰብ ይኹን ዝኸነ ነገር መወዳእታ ኣለዎ። ወዲሰብ ኣብ ሂወቱ ኩሉ ግዜ ለውጢ’ዩ ዝደሊ። ኮይኑ ግን ሓሲቦም ብዘይምዝራቦም ንነብሶም ኣበይ ከም ዘለዉ ኣቕሚጦም፡ እቲ ዘገርም ዘረብኦም ኣብ ልዕሊ መንእሰይ ደቅና እቲ ሃገር ዘውሓሰ ንባዕሎም ኣብ ስደት እናተቐመጡ እንታይ ክገብሩ መጻኢም ዓዲ ገዲፎም፡ ከዳዓት ብምባል፡ ነዚ ኩሉ ሓደጋታት ከጓንፎም ከሎ መን ምጽኡ ኢሉዎም እናበሉ ሃዩንታ ዘለዎ ዘረባታት ይዛረቡ።

አነ ከም ጸሓፊይ ሓሳብ አቕራቢ፡ እዞም ሰባት እዚአም ጽባሕ ንግሆ ደኒኖም ከም ዝኸዱ ኣይጠራጠርን። ጽባሕ ንግሆ'ውን ደቆም ክሓቱዎም ምኽኒኖም ኣይጠራጠርን፡ መልሲ'ውን ዝረኽቡሉ ኣይመስለንን። ወትሩ ድማ ሕልንኦም ክወቕሶም'ዩ። ኣብዚ ከይጠቐስኩዎ ክሓልፍ ዘይደሊ፡ ለባማት ኣቦታትና መራሕቲ ሃይማኖት፡ ሓውኻ ኣበይ ኣሎ? ሓብትኻ ኣበይ ኣላ? ክብሉ እንከለዉ፡ እቲ ጥፍኣት ሰሃራን ምድረባዳን ምጥላቕ ኣብ ባሕርን ስለ ዝረኣዩዎ፡ መልእኽቲ ናብ ህዝቢ ኤርትራ ኣመሓላሊፎም። ሕጂኸ መንእሰይ ወድኻ መንእሰይ ጓልካ ኣብ ዘይምልከቶም ኩናት ይጠፍኡ ኣለዉ።

ስማዕ ዝኸበርካ ኤርትራዊ፡ ኣዴታት ሰማላውያን ደቅና ኣበይ ኣለዉ ደቅና ኣምጽኡልና ዝብል ሕቶን ሰላማዊ ሰልፍን ብዘይዕርፍቲ ብምክያድ መንግስቲ ኣለዊጠን፡ ገና ሕቶኣን ስለ ዘይተመለሰ እቲ ሓድሽ መንግስቲ ላዕልን ታሕትን ይብል ኣሎ። ስለዚ ኣዴታት ኣቦታት ኤርትራ ብሓፈሻ ድማ ህዝቢ ኤርትራ፡ ካብዚ እንታይ ትመሃር? ታሪኽ ስራሕ ዋልታ ደቅኻ፡ ዋልታ ደቅና ክንከውን ኣማሕጽነካ። እቲ ስርዓት ኩሉ ኣብ ኣፍካ ኢሉካ'ዩ።

ዝኸበርካ ኤርትራዊ፡ ኣብዚ ዝሓለፈ ናይ ፈስቲቫል እዋን ንለባም ዘተሓሰበን ኣገራሚ ተርእዮ ተራእዩ። እቲ ሓደ ካብኡ፡ ኣብ መንጎ ፈስቲቫላውያንን ብርጌድ ንሓመዱን'ዩ። ኣነ ከም ጸሓፊን ሓሳብ አቕራብን ክጥምቶ እንከለኹ፡ ብዛዕባ እቲ ጎነጽ ብህድኣት ክፍታሕ ዝነበሮ ክንሱ ኣብ ጎነጽ በዲሑ። እቲ ሕቶ ዝቕረበ ናብ ዝምልከቶም ከተማታት፡ እዚ ዝግበር ፈስቲቫል ጽልኢ ዘጎሃህርን ምንእኣስ ሕብረተሰብን ስለ ዝኾነ፡ ሓደጋ ናቱ ከቢድ'ዩ። ስለዚ ንሕና ብሕጊ ንሓትት ኣሎና ንክቋርጽ፡ ዝብል'ዩ ነይሩ። እዚ ሕቶ'ዚ ብወገን ኣመሓደርቲ ከተማ ጀርመን ቅቡልነት ኣይነበሮን። ኣመሓደርቲ እቲ ከተማ ድሕሪ ሕጋዊ ሕቶ ዝግበር ነገር ክርድኡ ነይሩዎም በሃላይ'ዩ።

ኣነ ከም ጸሓፊን ሓሳብ አቕራብን፡ ንምንታይ ኣብ ጎነጽ ዝእቶ፡ እዚ ዘሕፍር'ዩ፡ ስለዚ ሕጊ ንኹሉ ወሳኒ ስለዝኾነ እንታይ ዘሰሓሕብ ነይሩዎ፡ እቲ ጸገምክ ኣበ'ዩ ነይሩ ንዝብል ሕቶ፡ ብመጀመርታ በቶም መንእሰያት፡ ኣብ ዓዲ ሕጊ ስለ ዘሎና፡ ሕጊ ድማ ልዕሊ ኩሉ ምኽኒኑ ስለ ንፈልጥ፡ ኣቐዲምና እዚ ፈስቲቫል እዚ ንክይግበር ብሕጊ ንሕተት ብምባል ሕጋዊ ሕቶ ከም ዝቕረበ ዝፍለጥ'ዩ። እንተኾነ ምምሕዳር ከተማ ጀርመን ነቲ ፈስቲቫል ደው ኣቢሉ ገና ከሎ እቲ ጎነጽ ከይመጸ ክኣልዮ ዝነበሮ ኮነ ክገብሮ ዝነበሮ ምድላዎት ስለ ዘይገበረ'ዩ እቲ ጎነጽ ተፈጢሩ በሃላይ'ዩ። ስለዚ ጠንቁ እቲ ጎነጽ ሰዓብቲ ህግደፍን ምምሕዳር ናይቲ ከተማ ጀርመንን እዮም በሃላይ'ዩ።

ሰላምን ራህዋን ንህዝቢ ኤርትራ

ብክፍላይ ተኪኦ

ጀርመን